

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Βαλτετσίου 42, Τ.Κ.: 106 81 Αθήνα FAX : 210 / 33.01.408 e-mail:chafartg@otenet.gr

Πληρ.:
Τηλ. 210. 3300 016 εσωτ.104
e-mail: chafartg@otenet.gr

Αθήνα 20/09/2018
Αριθμ. Πρωτ. 1461
ΔΤ 29

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ/ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Για το σχέδιο Νόμου για το MOMus Οι απόψεις του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος

Κατατέθηκε στη Βουλή σχέδιο Νόμου που ενώνει το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης με το (Ιδιωτικό) Μακεδονικό μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Με το Προσχέδιο Νόμου για τον ενιαίο Οργανισμό, που συνενώνει τις λειτουργίες του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και των τμημάτων αυτού, με το (Ιδιωτικό) Μακεδονικό μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και υπό την ονομασία «Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης» (MOMus), διατηρείται και αυξάνεται η άνωθεν διαρκής πολιτική παρέμβαση. Παγιώνεται ο τεχνοκρατικός χαρακτήρας της Διοίκησης. Γίνεται απλά συμβουλευτικός ο ρόλος του Επιστημονικού προσωπικού. Και βγαίνει εκτός οργάνων ο έως τώρα (με έναν εκπρόσωπο του ΕΕΤΕ) μειοψηφικά και προσχηματικά συμμετέχων κλάδος των 6000 εικαστικών καλλιτεχνών.

Λείπουν από τα όργανα του νέου Οργανισμού όλοι εκείνοι που δημιουργούν την Τέχνη και την επιστημονική της προσέγγιση.

Η προσαρμογή του τρόπου λειτουργίας των Επιστημονικών Ιδρυμάτων – Μουσείων με τα νέα δεδομένα των αγορών, επισημαίνεται καθαρά στην Αιτιολογική Έκθεση του Προσχέδιου Νόμου όπου λέει ξεκάθαρα ότι κάθε πρόσφορη λύση για την επιτυχία του εγχειρήματος, θα πρέπει να ανταποκρίνεται στην ... « προαγωγή της θεσμικής δυνατότητας του νέου συνεργατικού φορέα να δραστηριοποιείται ενεργά και ευέλικτα για την προσέλκυση οικονομικών πόρων από την ευρύτερη διεθνή αγορά υπηρεσιών πολιτισμού (κινητικότητα συλλογών, χορηγίες και δωρεές, διεθνή και ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενα προγράμματα κλπ.), ώστε να ανταπεξέλθει στη μεγάλη πρόκληση που συνιστά για τη βιωσιμότητα δημόσιων φορέων η σημερινή δημοσιονομική κρίση.»

Δηλαδή διαπιστώνεται η ανάγκη *κινητικότητας* στην διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών στα πλαίσια της προώθησης των επιχειρηματικών συμφερόντων και στον εικαστικό τομέα, η οποία ανάγκη, προκύπτει από την στρατηγική αναθεώρηση του ρόλου του πολιτισμού, ως εργαλείο για να υλοποιηθεί το πρόγραμμα της νέας «Πολιτιστικής Ατζέντας της Ευρώπης 2018 -2027», ως φυσική συνέχεια της «Δημιουργικής Ευρώπης 2014 – 2020» με κεντρικούς στόχους να τονωθεί το αίσθημα του «Ανήκειν στην Ευρωπαϊκή Ένωση» διότι παρατηρήθηκε έλλειμμα (!),

καθώς και να ενισχυθεί η «ταυτότητα» του Ευρωπαίου πολίτη, δια μέσου πολιτιστικών δράσεων, με έμφαση στην κινητικότητα των τεχνών στις χώρες της ΕΕ. Στόχοι οι οποίοι θα υλοποιηθούν διαμέσου της στήριξης της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Βιομηχανίας, δαπανώντας για το σκοπό αυτό 1.8 δις μέχρι το 2027.

Τις χρηματοδοτήσεις και τα προγράμματα, αποσαφηνίζει στην απόφαση της η ΕΕ, θα τα διαχειριστούν: Εταιρείες, ιδρύματα, ΜΚΟ και όχι φυσικά πρόσωπα (καλλιτέχνες) . Πράγμα που σημαίνει ότι βαθαινούν οι εξαρτημένες σχέσεις της τέχνης, των δημιουργών με την βιομηχανία πολιτισμού. Εξαναγκάζονται σε δημιουργία υποταγμένη στις ανάγκες της αγοράς, σε περιορισμό της ελεύθερης έκφρασης, προκειμένου να προωθήσουν το έργο τους ώστε να μπορούν να ζήσουν δημιουργώντας.

Για να γίνουν αυτά απαιτούνται αλλαγές στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο των εποπτευόμενων από το ΥΠΠΟΑ φορέων, ιδρυμάτων και πολιτιστικών οργανισμών, πχ MOMus, ΕΜΣΤ κλπ, προς την κατεύθυνση υλοποίησης των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έτσι επιδιώκεται ισχυροποίηση της πολιτιστικής βιομηχανίας στους τομείς, της παραγωγής, προώθησης, προβολής, πώλησης και διάθεσης του πολιτιστικού αγαθού.

Αυτό συνεπάγεται χειραγώγηση των καλλιτεχνών, προσαρμογή τους έργου τους στις ανάγκες της αγοράς και εν τέλει, μέσω της αναπαραγωγής και διάθεσης, χειραγώγηση της κοινωνίας και του λαού.

Έχει αλλάξει κάτι στο σχέδιο Νόμου για το MOMus (Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης) σε σχέση με τον ιδρυτικό Νόμο των ΕΜΣΤ και ΚΜΣΤ του 1997;

Από πρώτη άποψη πολλά!

«Εξωραϊζει» επιφανειακά τις παθογένειες αλληλοσυγκρουόμενων αρμοδιοτήτων που περιέχει ο νόμος του 1997.

Δημιουργεί διακριτούς ρόλους μεταξύ των οργάνων διοίκησης.

Ενοποιεί διοικητικές υπηρεσίες και τις κάνει πιο ευέλικτες, μειώνοντας έτσι τα λειτουργικά έξοδα.

Διαιωνίζει την τακτική των υπό όρους (!) απ' ευθείας αναθέσεων έργου ή υπηρεσίας.

Προβλέπει, σε περίπτωση ανεπάρκειας προσωπικού, την πρόσληψη ιδιωτών εργολάβων .

“Τακτοποιεί” αρκετά τεχνικά ζητήματα, ενώ αφήνει «ανοιχτά παράθυρα» για τροποποιήσεις και αλλαγές, π.χ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ: Όταν οι συλλογές περιέρχονται στον Οργανισμό _κατόπιν δωρεάς ή δωρεάν κατά χρήση παραχώρησης, ιδίως δε όταν τέτοια παραχώρηση_συμπεριλαμβάνει κατάλληλες εγκαταστάσεις στέγασης των συλλογών και εξοπλισμό, μπορεί να προβλέπεται η συμμετοχή με__συμβουλευτική ψήφο εκπροσώπου του δωρητή ή του δωρεάν παραχωρούντος τη χρήση των συλλογών στις συνεδριάσεις του_Διοικητικού Συμβουλίου και της κατά περίπτωση αρμόδιας Εφορείας..

Στην ουσία όμως, το προσχέδιο αυτού του νόμου, όχι απλά μένει στην ίδια γραμμή πλεύσης με τον ιδρυτικό νόμο ΚΜΣΤ και ΕΜΣΤ του 1997, αλλά ανοίγει περισσότερο τις «πόρτες» της πολιτικής χειραγώγησης και της οικονομικής εξάρτησης από τους Ιδιώτες - Επενδυτές.

Διαιωνίζει την ίδια αντίφαση αφού, όπως διακηρύσσει, λειτουργεί με ιδιωτικά κριτήρια αλλά βασίζεται στο Δημόσιο χρήμα, το οποίο επειδή δεν είναι αρκετό να στηρίξει το όλο εγχείρημα πρέπει αυξηθεί από ιδιωτικές πηγές.

Η Διοίκηση του Οργανισμού γίνεται από το εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο που, ως συνήθως, «αποτελείται από διακεκριμένες (!) προσωπικότητες των Τεχνών των Γραμμάτων και των Επιστημών». Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος και δύο ακόμα μέλη επιλέγονται από τον Υπουργό

Πολιτισμού. Δύο άλλα μέλη του Δ.Σ. του Οργανισμού υποδεικνύονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του κοινωφελούς ιδρύματος “Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης»,.

Το έβδομο μέλος είναι ο πρόεδρος της Εφορείας του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Το όγδοο μέλος είναι ο εκάστοτε πρόεδρος της Διεθνούς έκθεσης Θεσσαλονίκης ΔΕΘ (Ανώνυμη Εταιρεία) και το ένατο υποδεικνύεται από τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης. Αν ο αριθμός των μελών του ΔΣ αυξηθεί από 9 , τότε θα συμμετέχει και ένα μέλος από το ΔΣ του Ιδρύματος Άλεξ Μυλωνά.

Δια του προτεινόμενου νόμου το **Διοικητικό Συμβούλιο δεν ασχολείται με θέματα καλλιτεχνικού περιεχομένου.** Είναι όμως «*αρμόδιο για όλα γενικώς τα ζητήματα που αφορούν στη διοίκηση και διαχείριση του MOMus*», «*χαράσσει τη γενική πολιτιστική πολιτική και στρατηγική μέσα στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, του εσωτερικού κανονισμού και των οικονομικών δυνατοτήτων του.*» (Πώς μπορεί να «χαράσσει την γενική πολιτιστική πολιτική...» χωρίς να του επιτρέπεται να υπεισέρχεται στα καλλιτεχνικά του Οργανισμού, είναι πράγματι απορίας άξιο!)

Γενικός Διευθυντής. Μετά από Διεθνή πρόσκληση ενδιαφέροντος, η Καλλιτεχνική επιτροπή γνωμοδοτεί για το πρόσωπο του Καλλιτεχνικού Διευθυντή στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το Δ.Σ. τον προτείνει στον Υπουργό Πολιτισμού και εκείνος τον διορίζει.

Δημιουργείται **Καλλιτεχνική Επιτροπή** που αποτελείται από τους Διευθυντές των τεσσάρων Διευθύνσεων (Μοντέρνας Τέχνης, Σύγχρονης Τέχνης, Φωτογραφίας και Πειραματικών Τεχνών.) Ο ρόλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής είναι απλά εισηγητικός. Έχει όμως «δια νόμου» την ευθύνη για τους «καλλιτεχνικούς και ερευνητικούς προσανατολισμούς» του Οργανισμού. **Η Καλλιτεχνική Επιτροπή εισηγείται στο Γενικό Διευθυντή και στο Διοικητικό Συμβούλιο τον εμπλουτισμό των συλλογών του Μουσείου με αγορές, καθώς και την αποδοχή δωρεών, χορηγιών, κληρονομιών, κληροδοσιών και παραχωρήσεων.**

Τα προσόντα που ζητούνται για τον Γενικό Διευθυντή, μαζί με τη δομή και τις υποχρεώσεις του Διοικητικού Συμβουλίου δίνουν το χαρακτήρα ενός καθαρά τεχνοκρατικού οργάνου, που αν και «δεν του επιτρέπει ο νόμος» να επεμβαίνει σε καλλιτεχνικά ζητήματα, είναι φανερό ότι «κρατάει και το καρπούζι και το μαχαίρι».

Τη λειτουργία της Διεύθυνσης Σύγχρονης Τέχνης και το έργο του Διευθυντή της εποπτεύει, παρακολουθεί και αξιολογεί πενταμελής Εφορεία με γνωμοδοτική αποκλειστικά αρμοδιότητα, με τριετή θητεία.

Τον πρόεδρο και δύο μέλη της Εφορείας της Διεύθυνσης Σύγχρονης Τέχνης υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο του κοινωφελούς ιδρύματος “Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης”, ενώ τις υπόλοιπες δύο θέσεις καταλαμβάνουν ένα μέλος που υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο του Μητροπολιτικού Οργανισμού και ένα μέλος του ΔΣ του Ιδρύματος Άλεξ Μυλωνά, εκτοπίζοντας στη διαβούλευση το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος όπου προβλεπόταν εκπρόσωπος του ΕΕΤΕ- **ΚΑΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ. Στο ΚΜΣΤ προβλεπόταν εκπρόσωπος του ΕΕΤΕ στο Διοικητικό Συμβούλιό του (Ν. 2557/97).**

Ακόμα:

- Προβλέπεται η πρόσληψη συμβασιούχων
- Μπορεί να παραγγέλλεται η δημιουργία η εκτέλεση καλλιτεχνικού η τεχνικού έργου ή να ανατίθεται η επιμέλεια έκθεσης ή εκδήλωσης πνευματικού έργου, σύμφωνα με τον 4412/16.

Το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ), έχει επανειλημμένως κάνει παρεμβάσεις, πρωτίστως για τον χαρακτήρα των Μουσείων Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης που χρειαζόμαστε σήμερα. “Χαρακτήρας” που απορρέει από τις δύο θεμελιώδεις αρχές του ιδρυτικού Νόμου του ΕΕΤΕ: **α) Την ανάγκη προάσπισης της Ανεξαρτησίας της Τέχνης και τον ακατάπαυστο αγώνα για τη διατήρησή της και β) Την παραδοχή ότι η Τέχνη είναι**

προϊόν του κοινωνικού Ανθρώπου, αλλά και αγαθό που ανήκει στην κοινωνία του, χωρίς εξαιρέσεις και αποκλεισμούς. (Αυτό που αποκαλούμε «κοινωνικό ρόλο της Τέχνης»).

Τα δύο αυτά κομβικά σημεία θεωρούνται – στα λόγια – αυτονόητα από όλους.

Εμείς αντιλαμβανόμαστε ένα Μουσείο Τέχνης ως συλλογικό καθήκον των καλλιτεχνών και των επιστημόνων που εμπλέκονται με την καλλιτεχνική δημιουργία, μελέτη, ανάλυση, έρευνα και ανάδειξη αυτής.

Η Διοίκηση ενός τέτοιου Μουσείου δεν μπορεί παρά να συγκροτείται ισοτίμως από εκπροσώπους Επιστημονικών και Καλλιτεχνικών ιδρυμάτων και φορέων.

Ο ρόλος μιας πολιτείας που «αποδέχεται τα αυτονόητα» είναι πρωτίστως η παροχή των υλικών πόρων, που θα στηρίξουν αυτή την προσπάθεια, κατανοώντας ότι τα κρατικά Μουσεία είναι κυρίαρχα εργαλεία για το χτίσιμο πολιτιστικής πολιτικής.

Η “δια Νόμου” δημιουργία των όρων για την εξάρτηση των Ιδρυμάτων αυτών, από τα μεγάλα επιχειρηματικά συμφέροντα, ρίχνει την Τέχνη στα διασταυρούμενα πυρά της χρηματιστηριακής και γενικότερης κερδοσκοπίας. Αυτό σημαίνει πλήρη χειραγώγηση και σε τελευταία ανάλυση, χειραγώγηση της σκέψης και της ελεύθερης έκφρασης των δημιουργών, αφού για όλα θα τα αποφασίζουν οι επιμελητές και υποτιθέμενοι γνώστες της αγοράς.

Το θεμελιακό δίλημμα που μπαίνει σήμερα ιδρύοντας Μουσεία Μοντέρνας και Σύγχρονης τέχνης είναι: Ή θα έχουμε ένα Εθνικό ίδρυμα που λειτουργεί με τους όρους της επιστημονικής δεοντολογίας, ώστε να ενισχύει την ανάδειξη και ανάπτυξη της Καλλιτεχνικής δημιουργίας με σκοπό την επικοινωνία της κοινωνίας με την τέχνη, **ή θα δημιουργήσουν ένα μηχανισμό για το βάθαιμα της εμπορευματοποίησης της τέχνης.**

Για το Δ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε.

Η Πρόεδρος

ΕΥΑ ΜΕΛΑ

Ο Γεν. Γραμματέας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΑΡΕΛΛΑΣ